

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Hirdetések díja:

minden egyházas garmond-
sorért vagy annak törfogatóért
4 krajczár.

Ezenkívül minden egyszerű
közlés után 30 kr belyegdíj
fizetendő.

Nagy és többször közlendő hir-
detményeket árkedvezmény-
ben részesít a kiadóhivatal.

A „Nyílt tér”-ben közlendő cik-
kekért soronként 10 krajczár fizetendő.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Ifj. Dobay János szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségben, az előfizetések, hirdetések, nyílttéri cikkek stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Szabó Albert könyvnyomdájában.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenkint jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hírlapraakövetkező árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tiszteltelteljük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadó-hivatala.

A politika hajdan és most.

Kézdi-Vásárhely, 1887. október 12.

(Vége.)

Minő áldásos lett volna reánk nézve, ha a bizalmatlankodás helyett — mi háromszáz éven át rontotta az egyetértést a Habsburg-ház és mi közöttünk — kölcsönös jóakarattal élt volna a nemzet; megértve egymást, nem feledte volna, hogy az egyetértés a haladásnak iránytűje. Ugy azt hiszem, nem került volna éhletésünk, nemzeti létünk sem annyi vérbe, mint került így; s ama misériák is elmaradtak volna, mik gyászos betűkkel állanak előttünk.

Mint tudjuk, a barát barátját nem bántja, sőt gyarlóságait is iparkodik leplezni, ezért, ha a nemzet elég politikai számítással élt volna itt, a százados

intencziók érvényre emelve, az ország belügyei összehasonlíthatlanul szerencsésebb viszonyok között állanának ma.

Mert nem elég-e kárnak: a nemes törekvések megakadályozása, a közboldogságra irányuló konstitúciók megsértése s minden emelkedésnek még csirájában való kiirtása? Azt hiszem, ez bővön elég ahhoz, hogy bármilyen élni való nép megérezze.

Mondhatná valaki: miért tudott ez ország egykor önmagában élni és miért ne tudna ma?

A felelet nagyon egyszerű. Az európai érdekek ránk magyarokra szerencsésen módosultak hajdan, de arra ma számítani nem lehet, egy lenne az istenkísértéssel. Szóval meg kell értenünk, hogy akkor egészen mások voltak a viszonyok.

A mai rohamos fejlődés, népesedés megkívánja, hogy szerepünk legyen, elég erősek legyünk arra, hogy a mik talán érdekösszeütközésekre adnának alkalmat, hatékony szavunknál fogva is elnyomhatók legyenek.

Azért nem jó lenne, ha a régi politika ismétlődne ma, mert alig venné ki a lábát az országból valaki s már hazátlaná kellene, hogy legyen. A mai viszonyok között egy mohi, saját vész, Salamon-, Borics- és Álmos-féle pártküzdelmet nem tudna a nemzet túlélni. Mutatja Bulgáriának esete, hogy bármilyen kisebb mozgalom képes európai jellegűt öltetni és eszközölni oly zavart,

melynek nyomát nemcsak pusztulás és halál, de új államalakulások is követik. Azon politika tehát, mit régen helyén valónak találtak, ma nem lenne megfelelő a mivelt igényeknek; nem lehetne a mai viszonyokhoz illeszteni úgy, hogy a különféle pártküzdelmek, nemzetközi érdekekhez életrevalósággal álló legyen.

Lenne csak az, hogy egy önálló hadsereg és az osztrák hadsereg között támadna konfliktus, képes lenne ez megoldni a fegyelmet, hatásaiban eredménytelenné tenni a küzdelmet, mi az országnak annyi áldozatába került. Mint minden jelentékenyebb motivumnál, úgy itt is az egyöntettség a fő; ez pedig másként nem állhat be, mint csak úgy, ha az egymás közötti versengés megszűnt. Ha két generális kommandírozna, a kölcsönös féltékenység egyenletlenséget okozna, mely miatt a cél elérhető nem lenne; s így mi huznók akkor is a rövidébbet.

Ki a multból ítélve, a jelen körülmények között szét akarná választani a monarchia hadseregét, nem követne helyes politikát, mintegy a nemzet romlását segitné elő; miért is ama törekvés nem lenne más, mint szelleme a Zápolya- és Tököl-féle kísértéseknek. Megtehetjük azt régen, midőn a török előtt vagy közvetítésével viszázkodnunk is lehetett; de ma, midőn az európai viszonyok más uton haladnak, midőn lépten-nyomon farkas-szemet kell néznünk nagyobb hatalmakkal, nem lenne tanácsos.

Igaz ugyan, hogy a nemzet egy ré-

sze még nem tudott feledni, él még szívében a gyűlölet a sárga-fekete iránt, de jóllétünk, nemzeti művelődésünk fokozati tovább fejlődése érdekében feledni kell a kardbojtot, mely alatt az országnak nagy halottjai nyugszanak. Azért, ha nem is lesz ez symboluma a magyar-nak, de hisszük, hogy kiadva mérgét, mi szívében még hátra maradt, a jó viszonyt inkább fentartani, növelni törekszik, semmint elvonni a tápot attól, mi számára a jövőben edesebb gyümölcsöket hozhat. A király ítélte alkalmával mutatott meglegedés, tetszés, mit az osztrák hadsereg tőlünk kapott, nem lehetett más, mint az őszinteség és a közeledés hangja, mely szerint a mi szíveinkben békülékenyebb érzelmek foglalnak tért.

És ez így van jól, mert nagyobb reményünk lehet az osztrák hadsereg millió szuronyában, mint bármely elszórt kisebb, erőtlenebb nemzetben, mely talán sajátos természetűnk és hajlamunkhoz még kevésbé volna találó. Számos ellenségeinken kívül minden áron a két legerősebbre kell vigyáznunk, mert különben elsodor az ár, a mely arczára nyugalmat, erőszakot ugyan, de alatt telve van hullámok és rejtelmekkel.

Egyik legnagyobb ellenségünk az autokrata hatalom tulterjeszkedése, a másik a hazában levő izgatás, a tribün és panszláv mozgalom; ez mondja legérzékenyebb hangon, hogy feledjünk, értsünk egyet.

Fejér Ignác.

A „Székelyföld” tárczája.

A boldogok.

(Vázlatok.)

Br. Szentkereszty Irénétől.

(Vége.)

Kellemes világot áraszt el a szépen berendezett szobában a lámpák szelíd fénye. A kedélyes családi kör a kandalló pattogó tüze körül van elhelyezkedve. Az atya legidősebb fiának ép egy ily könyvet mutat, a mely fölött annak nagy öröme van. Anyja, ki az alatt leánykái női munkájára vigyáz, gyönyörűséggel hallgatja, hogy mennyi értelmességet fejt ki kis fia a hozzá intézett kérdések megfjtésénél s mily hamar fel fogja a történetek tanulságait.

Soká ülnek így együtt, míg végre az anya int, hogy ki-ki húzódjék vissza szobájába az éjjeli édes pihenésre. De mialatt az egész ház mély álomba merül, az atya ébren van, gyors léptekkel jár fel és alá. Nehéz gondok töltik el agyát, mert a kártya borzasztó szenvedélye által lassanként elveszté majdnem minden vagyonát s nemsokára a nyomor örvényébe lesz sodorva családjával együtt, a nélkül, hogy övéi csak sejteneék is azt. Az éj csendjében megjelenik előtte ezen rémitő

kép; lelkiismerete hangosan vádolja őt, mint a bekövetkezendő szerencsétlenség egyedüli okozóját. Nyitott szemmel virrassza át az éjt, a nélkül, hogy kibúvót látna a bajból; s pedig az imént mily vidámnak látszott!

A hegytetőn egy gyönyörű kastély uralja az alatta fekvő helységet. Széles folyó szegélyezi a nagy kiterjedésű kert határait. Kellemes illat áramlik elénk, melyet a világ minden részét képviselő buja növényzet bocsát a kristálytisztá üde légbe. Tovább haladva, egy szép szökőkút locsogtatja nagy ívekben friss vizét a smaragdszínű pázsitra, melynek titokszerű hangja kellemesen ütözik meg fülünkben. A park tulsó végében kellemes erdő terül el. Száz éves fák ágain kis madarak vígan csevegnek, messze betöltvén szép zenéjükkel a helyet. De hagyjuk őket pihenésre térni lombsátoruk mélységében, mert közeleg az est. Már kezd a kastély gótivü ablakaiban egy-egy világ felütni; pár percz múlva az egész hatalmas épület termiből fényár özönlik kifelé.

Pompás estélyi ruhában, csillogó ékszerekkel nyakán és hajában, ül a kastély ura, a kis nappaliban. Egy kis pihenőre vult, mielőtt a fényes társaság összegyűlné. De lassanként már robognak a fogatok . . .

Gondolataiból mintegy felrezenve siet ki magányából a hercegné — háziasszonyi tisztjéből kifolyólag — diszes vendégkoszorujának „Isten hozott”-at mondani. Felcsereéli kedves kis szobáját, hol csend honol, a társalgó-termek élénk zajával. Hisz a magas rangnak állásának ez is egy sajátja: nehéz kötelességeket mosolygó arccal teljesíteni akkor is, midőn szívök vég nélkül szomorú s a legszívesebben távol a nagyvilág zajától, magukba zárkozottan töltenék napjaikat.

A hercegné is végre engedett ismerősei, szomszédai ostromlásainak, hogy névünneptől újból fentartsa. Ez alkalommal fiatal, vagyon nélküli leányrokonát is a világnak bemutatja, nem vonva el őt többé saját gyászai miatt korának ártatlan élvezeteitől.

Mire kilép a hercegné, csakhamar rákezd a zenekar s látja, hogy a bálteremben hogyan sorakoznak a párok. Tovább halad; mindenki részére van egy mosolya, egy nyájas szava, a mint méltóságteljes, szép alakja végighalad az egyes csoportokon. Így látva őt, a ki nincs beavatva lelki világába, önkéntlenül felsohajt: „Hej, beh boldog lehet a hercegné, e gyönyörű kastély általánosan kedvelt, tisztelt asszonya! Körülvéve az ország legelőkelőbbjeitől, semmi sem hiányzik neki; mindene van, a mit csak a világ nyújthat!”

Pedig mialatt vidámnak látszik, lelken busító emlékek vonulnak át, disharmoniát képezve a körülötte levő vígsággal. A mint végigpillant az üde fiatal arczokon: szívbe összeszorul a fájdalomtól.

Alig két éve, hogy ugyanitt gyönyörű serdülő leánya mindenkit elbájolt kedvességével. Hasonló volt ő egy alig fakadó rózsabimbóhoz, s ma már nincs a földiek között.

Mit ér a szegény hercegnének gazdagsága, pompája? Ez csak a világnak hiu fénye, s ha perczekig szórakozást is nyújt, nem képes figyelmét bánatától egészen elvonni. Leánya elvesztése nagyobb ürt hagyott hátra szívében, semhogy abban többé teljes boldogság honolhatna. A rideg föld birja legdrágább kincsének földi maradványait s annak átszellemült lelke már csak angyaloként tekinthet le reá az Égből.

Ilyen és az elősoroltakhoz hasonló eset van a legelső osztálytól kezdve föl a legmagasabbig száz meg száz, ezer meg ezer. Nagyban és egészen kevés az eltérő változatosság bennök, s bármennyit is sorolnánk még föl, a képletekben a jellemző rész kézzel térne el a bevezetés szavaitól, t. i. a valódi és látszólagos boldogság alapfogalataitól. Azért ezen néhány képlettel legyen

A főrendiház válaszfelirata.

A főrendiház válaszfelirati bizottsága által a főrendiház elé terjesztendő válaszfelirati javaslat következőleg szól:

Felséges Császár és Apostoli Király!

Alattvalói hódolattal s a legbensőbb hálával fogadtuk Felségednek az országgyűlést megnyitó szavait, mint újabb jelét azon atyai szeretetnek és gondoskodásnak, melyel Felséged népei iránt viseltetik.

Teljes tudatában azon kötelezettségeknek, melyeket az államélet terén mutatkozó tendenciák sokasága és fontossága a főrendiházra is ró, reméljük, hogy az országgyűlésnek törvény szerint immár hosszabb tartama alatt sok függőben levő kérdés fogja nyelhetni megoldását.

Megnyugvással vettük, hogy közreműködésünket első sorban az állampénzügyeinek rendezése fogja igénybe venni; hogy Felséged kormánya költségeloirázataiban a takarékoság azon határáig fog menni, a melyen túl az állam érdekei veszélyeztetnének s e mellett javaslatokat tesz az állam jövedelmeinek növelése céljából, folyvást figyelemmel arra, hogy a viselendő terhek arányosan oszoljanak meg s Magyarország népei túl ne terheltesse.

Hisszük, hogy az erős akarat kellő óvatossággal párosulva, lehetővé fogja tenni e nehéz feladat megoldását s fokonként és biztosan javíthatja pénzügyi viszonyainkat.

Mi részünkről készek vagyunk támogatni az erre irányzott törekvés és áldozatkészségünk azon arányban fog erősödni, a melyben a sikert tapasztaljuk.

Készséggel vesszük tárgyalás alá mindazon törvényjavaslatokat, melyeket Felséged kormánya a törvénykezési, közigazgatási, közlekedési, közgazdasági, közművelődési téren előnkbe fog terjeszteni.

Felségeddel együtt érezzük annak szükségét, hogy a jogrendünkben érezhetővé vált hézagok pótoltságának s úgy a polgári, mint a büntető eljárás terén az állam, társadalom és egyesek részére hatályos védelem biztosításának.

Körütekintőleg fogunk ez oknál fogva a büntető és magánjog terén, illetőleg az igazságszolgáltatás tökéletesítésére kellő egymásutóban kilátásba helyezett javaslatokkal foglalkozni, remélvén, hogy a nemzet jogfogalmaiban és érületében gyökeredző szabatos rendelkezésekkel fogjuk a mutatkozó hiányokat pótolhatni és a fennforgó bajokat orvosolhatni.

Az állategészségügynek törvény útján rendezésével; a mezei rendőrségről kilátásba helyezett törvény megalkotásával közgazdasági szükséglet fogunk kielégíteni. Nem csekélyebb fontossággal bír a közmunka-ügy rendezése. Azonban eme feladatok megoldásánál már annak kikerülésére is figyelmet fogunk fordítani, hogy egyesekre oly terhek ne nehezdedjenek, melyek a háramló előnyökkel arányban nem állanak.

A helyi érdekü vasutakról szóló törvény-

is befejezve a boldogokról szóló elfelfuttatás. Többen azt véleményezhetik róla: hisz ez semmi különös! ez mindennapi eseményeket taglal, s sehogy sem elégíti ki a címhez kötött szép fogalmainkat. Lehet; de tagadhatlan az is, hogy e kis vázlatok mindenike egy-egy igazságot foglal magában. Ép azért, mert mindennapi dolgokra vet egy-egy futó pillantást, itt és amott felkeresve egy, a boldogokról elmondható alkalmas esetet, azok az életből vannak merítve. Igaz, hogy nem vezetnek el minket a boldogság tündéri világába, hol olykor a fiatal szív elmerengni szeretne... A nagyhatású, izgalmas regényekben oly gyönyörűen ecsettelt mesés boldogság, mely önkénytelenül bámulatba ejti a fogékony kedélyt, ezen lapokon nem is kereshető.

Hogy e képleteknek tuluszerűségét az emillett elégtelenség előtt egy kissé jobb világításban tüntessük fel, kísértünk meg legalább hasznosságukról meggyőzni.

Jelzett szép könyvet az illetők ha elolvassák, lehet annak káros következménye is. A könyvnek, mint e földön mindennek, egy-

nek módosítása által a takarékoság követelményeit kielégíteni kívánjuk, de tekintve az ország egyes részeinek kedvezőtlen közgazdasági viszonyait, egyszersmind azt is biztosítandónak tartjuk, hogy az ezen viszonyok javítása körül el nem odázható szükségletek méltánylást találhassanak.

A vasuti jognak törvénybe foglalását szintén szükségesnek tartjuk.

A királyi kisebb haszonvételek kilátásba helyezett megváltására nézve reméljük, hogy sikerülend az állam és a magánosok érdekeit egyaránt kielégítő módozatot megállapítani.

A közigazgatási bíráskodás szervezése fontos, de nebez kérdésénél magunk részéről is keresni fogjuk a megoldás oly módját, mely a polgároknak minél teljesebb jogvédelmet nyújt, a nélkül, hogy a közigazgatás gyorsasága, hatálya s az által az állam érdeke szenvedjen.

A tárgy fontosságához méltó figyelemmel fogunk foglalkozni a Horvát-Szlavonországgal kötött s ez év végével lejáró pénzügyi egyezmény megújításával s hisszük, hogy az igazság és méltányosság alapján ki egyenlíthetjük a fennforgó nehézségeket.

Teljes készséggel fogunk eljárni a véderől szóló s az 1889. évben lejáró törvénynek megújításában is, a melyet a monarchia másikk államával egyetértőleg kell elintéznünk.

Örömmel értettük, hogy a monarchia az összes külhatalmakkal folytonosan barátságos jó viszonyban áll s alapos remény van ahhoz, hogy Felséged kormánya luzgón közreműködve azon tényezőkkal, melyekkel eddig a békét megővni sikerült, annak zavartalan megőrzése ezentul is biztosíthatni fog.

Mi is óhajtuk és reméljük a békét, hogy anyagi és szellemi fejlődésünk meg ne zavartassék. Minthogy azonban a világ helyzete nem olyan, hogy véderünk minél tökéletesb tételéről meg lehetne feledkeznünk, ez irányban szintén teljesíteni fogjuk hazafini kötelességünket.

Tudjuk, érezzük, mily súlylyal nehezedik e feladat megoldása a népek vállaira, de a monarchia becsülete és biztonsága megővására szükséges áldozat sulyát könnyíteni fogná a hála érzete Felséged iránt, ki szent István koronájára új fényt árasztott, a hódolattal tisztelet és ragaszkodás, mely a magasztos hivatását önteláldozással teljesítő Uralkodó irányában magyar hazánk lakóit mindinkább fokozódó mérvben lelkesíti.

Kik egyebiránt császári és apostoli királyi Felségednek kegyelmébe ajánlottan maradtunk

*Császári és Királyi Felségednek
legaldatosabb, örökös hűségű szolgálói,
Magyarországnak és Társországainak országosan egybegyűlt főrendei.*

A képviselőház válaszfelirata.

A képviselőház válaszfelirati javaslata rövid kivonlatban a következő:

A felirat bevezető része kifejezvéen Ő Felsége iránt a hódoló tiszteletet és hű ragaszkodást, így folytatja:

szer csak vége szakad. A fiatal olvasó napjai tovább folynak. A mi vele azután történik, a mit a sors utjába hoz, önkénytelenül összefüzi agyában azzal, a mit olvasott. Oly rózsaszínű fénybe szeretné öltöztetni élte főbb eseményeit, mint azt ott tapasztalta. Pedig vajmi ritkán éri el a halandó azon fogalom megtestesülését, melyet képzelmeiben túlradódo szíve a boldogságról alkotott. S ha a mindennapi életben keresi azt, könnyen úgy jár, mint a gyermek, a ki tarka lepke után fut, de azt nem éri el. Még az is nagyon sokszor megtörténik, hogy míg annak bírása végett a gyermekkel egyaránt fut az ifjúság, nem veszi észre, hogy közel hozzá egy virág kelyhében a másik szép lepke kínálkozik neki; sőt talán a futás hevében azt eltiporja, míg a másik örökre menekül előle.

De hiába, a gyermeknek és a fiatalnak az el-elröppő tarka lepke, az elérhetlen tündöklő boldogság, csábítóbb!

Magyarország alkotmányos életének imént lefolyt két évtizede alatt államiságának minden terén oly tetemes előmeneteket tehetett, míg egyuttal tekintélye kifelé is folyvást emelkedett, hogy ezen aránylag rövid idő alatt hosszú évtizedek mulasztásait pótolva, méltó helyet vívhatott ki magának a művelt államok sorában, hogy békés hódítások után a különféle nemzetiségek jogainak teljes tiszteletben tartása mellett a magyar állami eszme itt benn annyira megszilárdulhatott, miszerint azt többé komoly veszély sehonnan nem fenyegetheti és hogy még azon — hála az égnek — csak mulákonny jelenségek is majdnem végkép eltűntek, melyekről a mult országgyűlés képviselőháza Felségedhez intézett alázatos válaszfeliratában oly komoly hangon megemlékezni kénytelen volt.

Tudjuk, hogy bármily öröndetes legyen azon nagymérvű haladás, melyet országunk tett, még mindig igen nagy azon fontos feladatok száma, melyeket a magyar törvényhozásnak meg kell oldania; tudjuk és érezzük Felségeddel együtt, mennyi teendő van még hátra az államélet minden terén. Teljesen ismerjük azon nehézségeket is, a melyekkel az országnak ez idő szerint meg kell küzdenie és a melyeknek ha nem is rögtön elhárítását, de legalább enyhítését és fokozatos megszüntetését az országgyűléstől és első sorban a képviselőháztól várja; mindazáltal megtörhetlen bátorsággal és a sikernek nem csekély reményével fogunk a nehéz munkához, mert szilárd elhatározásunk, erőnk megfeszíteni, hogy a létező bajokon lehetőleg segítsünk, hogy igazoljuk azt a bizalmat, melyet az ország választó polgárai irányunkban tanúsítottak, és mert azon legmagasabb trónbeszédben, melylyel Felséged a jelen országgyűlést megnyitni méltóztatott, újabb bizonyítékát látjuk annak, hogy Felséged kegyes jóindulata, működésünknek ezen oly hatalmas támasza, ezentul sem fog hiányozni.

E bevezetés után a felirat áttér az ország pénzügyi helyzetének fejtegetésére és — a trónbeszédben foglaltak nyomán — megjelöli mindazon intézkedéseket, melyeket úgy a pénzügyek rendezésére vonatkozólag, mint a törvényhozás által végzendő más fontos feladatok tekintetében a trónbeszéd is szükségesnek jelzett.

Számos és fontos teendők már ezek is, — így folytatja a felirat — a mikit Felséged legmagasabb trónbeszédben külön megemlíteni kegyeskedett. Tudjuk azonban, hogy ezzel a jelen országgyűlés munkarendje még távolról sincs kimerítve és így nem csekély erőfeszítésre leend szükség, hogy ezen feladatoknak legalább tulnyomó része kielégítő megoldást találja. Ennek egyik nélkülözhetetlen feltétele kétségtelenül az, hogy az országgyűlés nyugodt munkálkodása külbonyodalmak által meg ne zavartassék. Mély megnyugvással vettük tehát Felségednek azon biztosítását, hogy bár a nemzetközi politika ege korántsem teljesen felhőtlen, még is alapos kilátás van a béke megőrzésére és hogy az erre vonatkozó törekvéseiben Felséged kormánya nem áll egyedül.

Nagy azon terheknek sulya, — így folytatja — melyek vállainkat nyomják; de készséggel meghozta e nemzet eddig és meg fogja hozni ezentul is azon áldozatokat, melyek a monarchia védképességének érdekében szükségesek, mert jól tudjuk, hogy a béke fentartására irányzott törekvéseinkben annál könnyebben és annál nagyobb számmal fogunk szövetségeket találhatni, minél tekintélyesebb azon anyagi erő, melyet szükség esetén a latba vetni képesek vagyunk. Felséged mindenkor és minden körülmények közt számíthat hű magyar népének odaadására és áldozatkészségére. Felséged bizonyára épen úgy meg van győződve, mint mi, hogy egy állam védképességének egyik főtenyezője, a hazaszeret és a dynastia iránti hűség mellett, a polgárok anyagi jólléte, melynek böles kimelés által a béke idején kell annyira megizmosodnia, hogy azután válságos pillanatokban a polgároknál meglegyen nemcsak a lelkesült akarat, melyben részünkről soha sem volt és soha sem lesz hiány, hanem egyszersmind az anyagi erő is oly tetáni rendkívüli áldo-

zatok meghozatalára, melyeket előre nem látható események tőlünk igényelhetnének.

A nemzetgazdasági kérdéseknek, melyek a közelmúltban hazánkra oly súlylyal neheztek, fejtegetése után így folytatja:

A mindenható Isten örködjék Felségednek mindnyájunk előtt drága élete felett és árasztása malasztjának teljék Felséged felkent fejére, mely annyira méltó Szent István király ezredéves koronájára.

SZEMLE.

A képviselőház okt. 12-iki ülésében felolvastattott a delegációkat okt. 27-ikére összehívó kir. leirat. Majd Baross miniszter több helyi érdekü vasutra vonatkozó jelentéseket, gr. Széchenyi miniszter pedig három rendbeli törvényjavaslatot terjesztett be. — Most Falk Miksa mutatta be a válaszfelirati bizottság javaslatát, mely a ház kívánatára fel is olvastattott. A válaszfelirati javaslatot, mely a következő ülésben tárgyalás alá vétetni, a ház nagy figyelemmel s végül éljenzéssel fogadta.

A ház elnöke, Doda Trajának a szerdai lapokban közölt levele iránt tett most nyilatkozatot a ház előtt, kijelentve egyfelől, hogy azt nem ő (az elnök) juttatta a lapokhoz, másfelől pedig hogy Dodával szemben — ki be nem nyújtván megbízólevelét, e magán levele sem tartozik a ház elé — a törvény rendele szerint fog eljárni.

Miután még ketten letették az esküt s a ház költségvetése megzavartattott, az ülés véget ért.

Szófiából okt. 12-ik kelettel írják: Radoslavov érdekesen nyilatkozik arról a kihallgatásról, melyben Ferdinánd hercegnél részesült. E szerint a kihallgatás első sorban azért kérte, hogy megmutassa pártjának, — melyet a törvény alapján álló ellenzéknek nevez — hogy a dynastia iránt hódolattal viseltetik; másod sorban azért, hogy panaszt emeljen ama szigorú és üldözés jellegével bíró intézkedésekért, a melyekben pártja a kormány által részesítették. E panaszt tényleg elő is adta, a mire a fejedelem sajnálkozását fejezte ki a felett, hogy e válságos időkben a nemzeti pártban szakadás állott be s ama reményének adott kifejezést, hogy a két fractio, — tekintve a programmbeli eltérések elenyésző csekély voltát, — kifog egymással békülni. Radoslavov kijelentette, hogy ez utóbbi mindaddig nem remélhető, míg pártjára ugyanazt a mértéket alkalmazák, mint a hazaáruló Karavelovistákra és Zankovistákra. A herceg érintette azt a hirt is, hogy Radoslavov Nikolajev ezredes közbenjárásával közeledést kezdeményezett Karavelovhoz és Zankovhoz és másfelől Nikolajev Klement metropolitával titkos összeköttetésben áll. Radoslavov e hírek igazságát határozottan tagadta, a mennyiben kijelentette, hogy compromissumról pártja és a hazaárulók között mint egyik képtelenségről sohasem lehet szó. Egyuttal hangsúlyozta azt is, hogy egy ily eszén missióra épen nem Nikolajev vette volna igénybe, a ki első sorban katona s nem politikus.

Státusgyűlés.

Az erdélyi róm. kath. státusgyűlés folyó hó 10-én kezdette meg tanácskozásait Gy. Fehárvárit.

Ünnepélyes isteni tisztelet után, melyet Lónhart Ferencz püspök tartott s melyen a státusgyűlés tagjai is teljes számban részt vettek, a gyűlés a püspöki lak nagytermében összegyűlvén, Gál János felszólítására elnökeinek meghívása végett egy Barts Ferencz, Pótsa József és báró Szentkereszty György tagokból álló bizottság küldetett ki.

Lónhart Ferencz püspök és br. Jósika Lajos, mint a gyűlés elnökei, a teremben a tagok lelkes éljenzése között megjelenvén, a püspök az 1887. évi státusgyűlést szép beszéddel megnyitotta.

A megejtett verifikáció 81 tag megjelenését konstatalta.

Jegyzőkönyvvezetőkül elnöki ajánlatra közfelkiáltással Veszely Károly és Finály Henrik választattak meg.

Hilibi Gál János indítványa, hogy a gyűlés táviratilag jejezze ki ragaszkodását a római szentszék iránt s hódoló üdvözlését töl-mácsolván Ő szentségének ez évi jubileuma alkalmából, tárgyalására áldását kikérje, közlekedéssel fogadtattott.

Az igazgatótanács évi jelentésének sorozata alapján bevezetett élénk érdeklődést tanúsító tanácskozások rendjén az első ülésben, mely a késő délutáni órákig elhúzódott,

a tizenötös állandó bizottság véleményezése alapján tudomásul vétetett az évi jelentésnek I. pontja a tanács tagjai ügyvitele és gyűléseiről, kimondatván a megüritt alelnöki széknél választás utján eszközözendő betöltése, ugyszintén a vallásalap állami segélyezése érdekében kifejtett buzgósa a tanácsnak elismeréssel tudomásul vétetett.

A kolozsvári három szerzetház részére a szokásos alamizna megadására, a kolozsmonostori uradalomból rendszeresített s a hójai dézsmás szőlő ügyében a felajánlott békeegyezmény megkötésére az igazgatótanács felhatalmaztatott. A jegyei furdőre nézve utasítottat a tanács az eladást előkészíteni vagy értékesíthetése konkrét javaslatot beterjeszteni.

A nagymási uradalomra nézve tett intézkedés, ugyszintén a radnóthi uradalom jövedelmezőse emelésére tett fáradaimai az igazgatótanácsnak elismeréssel vétettek tudomásul.

Az ülés 2 órákor elnök által bezáratván, következett a közebed, melyen pohárköszöntők mondatak a római pápára mint egyházi főre, a királyra, a vendégszerető házi gazdára: a püspökre stb. stb.

Este fél 7 órákor a gyűlés újból összeülvén, a jószágigazgatói állás vétetett tárgyalás alá, melyre nézve elfogadtatott a 15-ös bizottság javaslata, ugyszintén a radnóthi uradalmi intézői állásra nézve is, ez utóbbról kimondván, hogy egyelőre még nem töltetik be.

A 15-ös bizottság javaslata alapján tudomásul vétetett a jelentés X-ik pontja az alapok és uradalmak rovincsolásáról és a kezelés ellenőrzéséről.

Erdekes felemlíteni, hogy a státusnak értékpapirokban és készpénzben jelenleg 2 millió 337,110 frt vagyona van, mi a kolozsvári m. kir. adóhivatalnál mint alapítványi főpénztárnál kezeltek az igazgatótanács rendeletei szerint.

Az ig. tan. jelentés XI-ik pontjában foglaltattak az alapok és uradalmak költségvetései és zárszámadásai.

Az alapok 1885. évi zárszámadásai szerint 239,653 frt 51 kr tökegyarapadás éretett el.

A zárszámadások és költségvetések tudomásul vétettek, azoknak felülvizsgálására kiküldött bizottság javaslata elfogadtatott, felkérve a miniszteri számvevőse a zárszámadások és költségvetések idejekoráni összeállítására, mert jelenleg mindig post festa küldi meg, s kimondatott, hogy az alapokról csak minden harmadik évben nyomatuk ki részletes költségvetés.

A kilépés folytán megüritt igazgatótanácsosi helyekre beadott szavazás eredményét a szavazatszedő bizottság előterjesztvén, e szerint megválasztattak: Dr. Éltés Károly, Veszely Károly és Fábián Gábor az egyháziak, Potsa József, gr. Eszterházy János, Bélyd Gergely, br. Jósika Sámuel és Dorgó Albert a világiak közül.

A következő ülésen örömmel vétett tudomásul a tanügyeknek a gymnasiumokról szóló jelentésben feltüntetett megnyugtató állapota; a tankönyvek engedélyezésére vonatkozó autonómikus jogok megvédése érdekében tett intézkedései az igazgatótanácsnak általános elismerésben részesültek.

A brassói, székelyudvarhelyi gymnasiumok s a kolozsvári konviktus átalakítására vonatkozó tervezetek elvben elfogadtattak.

A Csik-Somlyón levő csikmegyei praetoriális háznak tanügyi czelokra való berendezésének keresztülvitelére az igazgatótanács felhatalmaztatott.

A kolozsmonostori paplak s népiskola ügye külön tervezet alapján elintézendőnek határozatott.

Végül az évi jelentésnek többi pontjai örömteljes megnyugtvással vétetvén tudomásul s a tanári nyugdíj-alapszabálynak módosított szövege is elfogadtatván, az emelkedett hangulatban levő gyűlés az elnök püspök zárbeszédével s főpásztori áldásával bezáratott.

Különfelek.

— Kinevezés. Szacsavay Imre csikszeredai törvényszéki aljegyző, megyénk szülötte, a

marosvásárhelyi kir. ítélő táblához fogalmazónak nevezetett ki. Gratulálunk!

— Hibaigazítás. A csikszeredai ref. templom felszenteléséről szóló, mult számunkban megjelent tudósításunk czímében a szó helyett: „megnyitására”, olvasandó: „felszenteléséről.”

— Halálozás. Gyergyó-Alfaiuban özv. Jakabfy Jánosné birtokosné élete 78-ik évében folyó hó 9-én meghalt. Nagyszámu rokonság gyászolja az elhunytat.

— Színézet. Volgyi O. József színigazgató, kijelenleg Csik-Szeredában működik, Gyergyó-Szentmiklóson nov. 1-én kezdi meg előadásait.

— Jókai Mór jubileuma. Az írói és művészi kör legközelebbi választmányi gyűlésének egyik tárgya Jókai Mór ötven éves írói jubileuma. Ötven éve, hogy a nagy író első szindarabja, a „Zsidó fiú”, színrekerült, s az írói kör ez alkalmat akarja felhasználni, hogy a jubileumot, mely előreláthatólag minden magyar ember ünnepe lesz, megülje.

— A gyergyószentmiklósi veres kereszt egy-let első fillérestéje folyó hó 6-án válogatott nagyszámu közönséggel fényesen sikerült. A buzgó rendezőség, Péter Lajosné, Havas Jakabné és Kunec Kornél, hiven teljesítették kötelességüket. A vig mulatság szokás szerint éjjeli 12 órákor ért véget.

— Szenzációs botrány foglalkoztatja Franciaország közvéleményét. A botrány hőse egy előkelő állasu férfiú: Caffarel tábornok, ki egy Limousinné nevű nővel egyetértőleg zsákmányolta ki egyes emberek húságát. A tábornok ugyanis utóbbi időkben a hadügy-miniszteriumnál volt alkalmazva s magas állasu férfiakkal való összeköttetései révén jó pénzért számos becsavágyó ember részére eszközölt ki rendjeleket. A szédelgést éven át egész rendszerrel folytatták s egy-egy rendjel ára 25—30.000 frank volt, a szerint, a mint a rendjelre vágyók vagyoni viszonyai megengedték. A tábornok és büntetése, Limousinné asszony, kinek a botrányos szédeigésben az a szerep jutott, hogy a lépre viendő egyéneket kiszemelte, el vannak fogva, s valószínű, hogy még számos elfogatas fog történni. Igen sokan vannak az ügyben kompromittálva még a magasabb körökből is. Hir szerint Andlau szenátor, kinek házában motozást tartottak, az elfogatas elől a halálba menekült.

— Gyógyszer a roncsoló toroklob ellen. A Revue Scientifique egy dr. Mercier által Besançonban a difteritisz ellen alkalmazott gyógymódot közöl, mely a betegség első két napján alkalmazva, 48 óra alatt a bajt meggyógyítja. Az egész abból áll, hogy a betegnek félóránként egy evőkanállal öt százalékos chlor-oldatot ad be. A javulás már az első 24 órában észrevehető s a következő 24 óra alatt pedig teljes gyógyulás áll be. Dr. Mercier praxisában 95 százal. sikeres eredményt mutat fel.

— Stanley expedíciója. Zanzibarból e hó 5-ről a Reuter-ügynökség ujján a következő hír érkezett Stanley expedíciójáról: Az Albert Nyanza környékén a benszülöttek közt ma hire futamodott, hogy európai expedíció közel Emin basa segélyére. A benszülöttek közt, kivált Ugandában, e miatt nagy az izgalom. M'Vanga követeket küldött Eminhez, hogy megmondja: mi igaz az európai expedíció híréből? Zanzibarból ezt a hirt azért tartjuk fontosnak, mert az látszik ki belőle, hogy M'Vangának Emin basára, mint támaszára, szüksége van. E szerint Emin basa könnyen kiterjeszthetné befolyását Uganda felé. Stanley expedíciójának első eredménye tehát Uganda és Unyoro pacifikációja lesz. Jelentik továbbá, hogy Emin basa tíz-tíz emberből két expedíciót küldött kétféle irányban Stanley elé. Az egyik expedíció az Albert Nyanza déli vége felé halad, a másik pedig M'Hagi felé, hol Emin basa korábban katonai őranyagát állított.

— Megjelent a „Pikáns Naptár” az 1888-ik évre. Szerkesztették: Satanello és Krax-Krax. A csinos kiállítású képes naptár ára 1 frt. Felhívjuk rá e fajta olvasmányokat kedvelők figyelmét.

— Intelligens egyének mellék foglalkozást kapnak, mely naponta 2—3 frt jövedelmet

hajthat és egész művelt, bármily állasu egyének is elvállalhatják e foglalkozást, mely nem sorsjegyek vagy kereskedelmi czikkek kolportálásából, hanem hazafias és politikai természetű, igen érdekes műveknek (általunk közlendő) könnyű módon való terjesztéséből áll. Bővebb értesítést ad Noszlopy E. Budapest IV. Lövész-utca 5.

RÖVID HIREK.

Brassóban a lövőházban gyümölcs-, főzelék- és virágkiállítás nyílt meg e hó 12-én és 18-áig tart. — Newyorki táviratok szerint Nordhudson közelében vonatösszeütközés folytán 4 személykocsi felborult és meggyúlt, 17 ember meghalt, 25 megsebesült. — A marosludas-besztercei vasut ünnepélyes megnyitása nov. 20-án lesz. — Öngyilkosság. Baranyai Pál tordai árvaszéki ünlök e hó 11-kén ismeretlen okból szíven lötte magát. — 420,698 frt az évi jövedelme Brassó városának s ezzel szemben a deficít 47,148 frt. A gazdag Brassó 25% községi pótdát fizet. — Billroth, a híres bécsi tanár, közelebb Joachim József hegedűművész ujjain végzett egy operációt s a meggyógyított művésztől Beethoven egy konzert-darabjának eljátszását kötötte ki tiszteletdíjúl. — Vilmos császár egy drágakövekkel pazarul megrakott mitrával, a császárné pedig egy pompás mise-mondó ruhával lepte meg a jubiláló papát. — A Boden tavon a napokban két gőzös összeütközvén, több ember a vízbe fult. — Hid a tenger felett. A francia közlekedési miniszteriumhoz a napokban nyújtott be a francia és angol part áthidalására vonatkozó tervezet. A terv megvalósulása esetén ez lesz a világ legnagyobb csodája. — Hajótörést szenvedett a héten egy gőzhajó a bormesi öbölben. Huszonhét utas a vízbe fult. — A lengyel kiállítás szerdán zartak be. A deficít 30 ezer frt. — Rákos-Keresztúron egy öreg asszonyt meggyilkolt a cselédje s aztán kirabolta. — Trencsénmegyéből a tótság közül 200 tótárva gyermeket visznek le közelebb a magyar Alföldre, hol magyar vért és magyar érzést oltanak beléjük azon derék magyar családok, melyek befogadásukra vállalkoztak. — Poroszország keleti határán kiterjedt erősségeket emelnek. Glogauban, Posenben, Thornban, Pillauban és Königsbergben kibővítik a már meglevő erősségeket. — Tolvaj gróf. Pozsonyban Logotheti Leo grófot, a kit ékszerlovajlásért öt hónapi büntetésre ítélték s a ki a büntetés elől megszökött, ismét lopáson érték. A grófot a bűvösre tették ismét. — Véres kardpárbaj történt Veröczen Döry ny. huszárfőhadnagy és dericskai Takács Zoltán között. Döry sebe életveszélyes. — A lengyel lapok nagyon meleg hangon írnak a magyarokról a legutóbbi látogatás alkalmából s a magyar irodalomra tan-szék felállítását követelik a krakói és lembergi egyetemeken. — Argonia város polgármestere a mult hónapban egy egészséges fiugyermeket szült. A rendkívüli polgármester természetesen nő volt, kit a nevezett amerikai város lakosai mult tavasszal választottak első tisztviselőjükké.

Közzgazdaság.

A vaj sósza. Amerikában jó és tartós vaj készítésénél oly módot alkalmaznak, mely a mi nálunk sok helyett szokásostól abban különbözik, hogy nem a már kész vaját sózzák meg, hanem a kúpulőben levőt öntik le só oldattal, miután az írórt leszűrték róla. Azt tapasztalták ugyanis, hogy a száraz só a vajt nem teszi tartósabbá, hanem ellenkezőleg csökkenti azt. A só-oldat, mint az új eljárás pártolói állítják, sokkal jobban áthat a vaj polusain, valamint a vajban maradt savon, mi által az elrontást és az avasodást sokkal jobban megakadályozzák. Arra a kérdésre, hogy mi módon kell a só-oldatot készíteni, egy e tekintetben már praktikus farmer következőkben felel: Mintán a vaját az írórs részekről már egészen megtisztítottuk, 1 kilogram tiszta só feloldunk két kilogram tiszta vízben s az oldatot az írórs leszűrése után a kúpulő fenekén maradt vajra öntjük, miután azt előbb a kúpulőbe laposra vertük. Ha a két kilogram víz elég nem volna, vagyis ha a vaj polusai az oldatot annyira beven-

nék, hogy a vaj felett semmiféle folyadék sem maradna, még több oldatot kell ráönteni. A vaját egy fél óráig hagyjuk az oldatban, hogy jól átjárja; ekkor a fölösleges só vizet leeresztjük s a leeresztett oldatba annyi só teszünk, a mennyit feloldani képes. Ezt az oldatot különben 20 R. fokra melegítjük és ujra a kúpulőben hagyott vajra öntjük, hogy körülbelül 18 fokra megmelegedjék. — Arra a kérdésre, hogy miért kell a leszűrt só oldatba még több só feloldani, azt a feleletet kapjuk: Azért, mert a vajban maradt írórs részek a sónak egy részét magukba szíták s ezt pótolni kell. Miután a vaj e második oldatban is fél óráig állt, osomagolásra kész és minden további gyúrás fölösleges.

Apróságok.

Hogy gyónt a cigány?

Elment a cigány gyóntni.

Az első szobában senki sem lévén, nyakára kapta a főtisztelendő aranyláncos keresztjét s inge alá rejtette. Azután pedig ilyen formán kezdé bűneit bevallani:

— Mikor a másik szobába bejöttem, keresztet vetettem má-ámrá.

— Hisz az nem vétek, fiam — válaszolá gyóntatója.

E közben észreveszi, hogy a főtisztelendő ur órája is keze ügyébe esik s szépen utána nyúl.

— Órád lopok, főtisztelendő ur — gyóntja buzgón.

— Ne ugy mondd, fiam; órád loptam.

— No hát, órád loptam — vallja a cigány, a ki már ezalatt az órád elemelte.

— Akkor hát add vissza annak, a kitől loptad — oktatja a lelki atya.

— Fogja, sent atyám.

— Nekem ne add, hanem annak add, a kitől loptad.

— Kináltam, de nem fogádtá el.

— Akkor hát tartsd meg, fiam, magadnak.

Hol ebédel?

Egy fővárosi vendéglőbe betévedt egy vidéki földbirtokos.

Ebéd után kifizetvén számláját, magához kéri a kocsmárost és a legudvariasabb hangon kérdi tőle:

— Ugyan mondja meg, kedves vendéglős ur, hová megy ön tulajdonkép, ha egyszer jól akar ebédelni?

A népfelkelő fegyvera.

Pernye Ambrus uram egy nap lecsüggészett fölvet tér otthonába a község házából.

— Hát kelmednek mi baja, hogy ugy jár, mintha az orra vére folyna? — kérdi felesége.

— Épen most hirdették ki, hogy el kell menni mindnyájunknak népfelkelőnek.

— No hiszen szép katona is lesz kelmedből — csufolódott az asszony. — Hát aztán mivel fog harcolni?

— Puskával, karddal...

Igen ám, de hátha kelmednek nem jut fegyver, mivel fog akkor harcolni? — csufolódik tovább az oldalborda.

— Mivel? Hát a te nyelveddel, lelkem! — pattant ki Pernye uramból az igazság elfojtott szikrája. — Ez elől bizonyosan megretírlnak a muszák.

Az orvosok és a halhatatlanság.

Egy orvoshoz, a ki rendesen sirba viszi betegeit, valaki nem rég ezt a kérdést intézte:

— Orvos ur, hogy hihet ön a holtak feltámadásában, mikor önnél még a betegek sem kelnek fel?

132-ik közlemény

a háromszékmegegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet javára Kilyén község lakosai által tett zártas adakozásokról.

Incze Ferencz 10 kr, Mihály Ferencz 5 kr, Mihály József 2 liter borsó, Szilágyi György 10 kr, Kovács András 10 kr, Nagy György 10 liter buza, Szilágyi András 1 liter paszuly, Nagy Julius 10 liter buza, mélt. Székely Gergelyné 1 liter buza, 10 liter paszuly, Nagy Sándor 1 liter rozsa, Nagy Ferencz lelkész 4 liter rozsa, Pap György 10 kr, 7 liter rozsa, János Elekne 1 liter rozsa, ifj. Vas Dénes 2 liter rozsa, Kovács Antal 1 liter rozsa, özv. Pula Dénesné 2 liter rozsa, Boér András 1 l. rozsa, Kovács József 3 liter rozsa, Jakab István 1 liter rozsa, Pula Ignác 4 liter rozsa, Donáth Pál 2 liter buza, Fazakas János 2 liter rozsa, Ferencz József 2 kr, Szabó Mihály 1 l. rozsa, Mihály János 4 kr, Donáth Juli 10 kr, Fazakas Tódorné 1 liter rozsa, Szilágyi Dénes 1 liter törökbuza, Ráduly Lajos 4 kr, Demeter Sándor 1 liter törökbuza, Bogdy Józ-

